

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, פרשת במדבר תשע"א

וידבר ה' אל משה במדבר סיני (א' – א')

הנה ידוע שהאדם הרוצה לעבוד את ה', צריך להיות בבחינת כלי המוכן לקבל, והכלי הזה נעשה ע"י שהאדם מזכך את עצמו ומתקן את מידותיו, וזהו ענינים של ימי הספירה שניתנו לזכך עצמנו כדי להיות כלי צח לקבל את התורה הקדושה בחג השבועות. מיהו אם לא תיקן האדם את מידותיו, העצה עבורו היא שיהיה לבו נשבר בקרבו כי אין לו שום כלי, ומחמת שבירות ליבו גופא, נעשה כלי המוכן לקבל. וזהו הרמז בפסוק "במדבר סיני" מדבר הוא בבחינת ארץ לא זרועה, אם האדם יודע שהוא בבחינת מדבר ולא חרש ולא זרע, בבחינת סיני שהנמיך את עצמו בכל ההרים, ע"ז הוא זוכה ל"וידבר ה' אל משה לאמר" שנעשה כלי לקבלת התורה.

(הרה"ק רא"י מסאדיגורא זיע"א)

במדבר סיני באהל מועד (א' – א')

וברש"י "מתוך חיתתן לפנינו מונה אותם בכל שעה", ויש להבין, כלום בכל שעה מונין את בני ישראל יחד, הרי דבר שבמנין יש לו חשיבות, ואיך מונים את כל ישראל יחד כאילו הכל שווים ואין בניהם פחותי ערך, וי"ל, חז"ל אמרו (אבות ג') "שאיין לך אדם שאין לו שעה", ולכך נתכוין רש"י הקדוש, "מתוך חיתתן לפנינו מונה אותם כל שעה", כלומר, הוא מונה אותם לפי "כל שעה טובה" שנמצאה בכל אחד מישראל, ועל ידי זה כולם אהובים וחיביים לפניו.

(הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר זיע"א)

שאו את ראש כל עדת בני ישראל וגו' כל זכר לגלגלתם (א' – ב')

הקשו המפרשים, למה מנה עתה שנית, והלא זה מקרוב מנה אותם, ולדעת רש"י שני המנינים היו בשנה אחת והיה מנינם שווה, ונראה, שהמנין הראשון לא היתה תכליתו אלא לדעת את מספרם ולא נתייחסו אז על משפחותם ושבטיהם, כי כולם עברו ע"י מונה ונתנו שקליהם בערבוביה, ולא שאלו אותם לא על שמותם ולא מאיזה משפחה ושבט הוא, ולא אם הוא ראוי לצאת לצבא או לא, וכש"כ שלא הקפיד הכתוב שיהיו זקניהם בראשיהם, ועל זה אמר "שאו את ראש כל עדת בני ישראל", ועוד ציוה שמנין הזה יהיו "למשפחותם לבית אבותם", שהיה צריך לאחד כל אחד והתייחסו מלמטה למעלה, תחילה משפחות ואח"כ התייחסו המשפחות לבתי האבות, ואח"כ אל ישראל, וכמ"ש חז"ל "אין השכינה שורה אלא על משפחות מיוחסות" ומפני שעתה רצה הקב"ה להשרות שכינתו עליהם בקביעות, הוצרכו להתייחס.

(המלבי"ם)

ואתכם יהיו איש איש למטה איש ראש לבית אבותיו הוא (א' – ד')

ונראה לבאר עפ"י דברי זקה"ק הרה"ק מראפשיץ זצוק"ל, דזכות אבות הרי הוא כמספר אפס והכל תלוי במה שמוסיף הוא בעצמו במעשיו הטובים בתורתו ותפילתו, וע"ז נהיה זה למספר גדול, ואז זכות אבות מסייעתו. וזה הפירוש, "ואתכם יהיו וגו' איש ראש לבית אבותיו" דהיחוס מהאבות מועיל רק עם "ואתכם" אם הוא בעצמו גם ממשיך בדרך אבותיו.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

איש על מחנהו ואיש על דגלו (א' - נ"ב)

מסופר על כפרי אחד שבא אל הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א, בכה והתחנן לפניו שיעתיר בעדו להשי"ת, שאדון הכפר לא ינשל אותו מחכירת המחלבה שהיתה פרנסתו. והיהודי נשאר לשבות את השבת אצל הרבי. ובאותו השבת התחיל רבנו בעצמו לזמר את הזמר "כל מקדש שביעי", והיה אומר כל תיבה ותיבה ומתרגמן לשפת האידיש, וכשהגיע לתיבות "שכרו הרבה מאד על פי פעלו איש על מחנהו ואיש על דגלו", אמר כך: "שכרו" של השומר שבת "הרבה מאד", ומהו שכרו? "על פי פעלו" כמו שהוא גוזר בפיו כך פועלים בשמים, כמאמר חז"ל "צדיק גוזר והקב"ה מקיים", אחר כך פנה אל המסובים ואמר: מה אתם אומרים, מאיר שומר שבת כהלכתו? השיבו כולם: הן, הן. אם כן אמר רבינו, מכיון שמאיר'ל מקיים שבת כהלכתו, הריהו גוזר ואומר: "איש על מחנהו ואיש על דגלו" ששום יהודי לא יזוז ממקומו. רבינו התכוון בזה לאותו חוכר המחלבה, אולם איש מהמסובים לא הבין כוונתו ולא ידע על מי סובבים הדברים, וגם החוכר בעצמו שהיה איש פשוט, לא הבין שעליו רומזים הדברים.

ואותו אדון נפל פתאום ברחוב ולא היה יכול לשוב לביתו, והיה צריך לשאת אותו לביתו, שלחו אחרי רופאים ואף אחד לא מצא מזור למכתו, בתוך כך נצנץ רעיון בראשו של הפריץ, שכל זה בא לו כי רצה לנשל את היהודי מפרנסתו, מיד שלח לקרוא לו, אבל היהודי לא היה בבית כי היה עדיין אצל רבי מאיר, המתין האדון עד שחזר, ואז שלח לקרוא לו ואמר לו שהוא מוחל לו גם על דמי השכירות, ונותן לו את המחלבה חנים אין כסף, ותיכף נתרפא הפריץ.

מטה זבולון (ב' - ז')

בכל השבטים נאמר "ומטה" ורק בשבט זבולון נאמר "מטה", כי זבולון היה עוסק במסחר והיה תומך ביששכר שהיה עוסק בתורה, ואמרו חז"ל גדול המעשה יותר מן העושה, ולכן לא נאמר בו וי"ו הנסמך, שלא היה זקוק למשען, שכן הוא היה גדול מכולם, ואפילו מיששכר עצמו.

(הגה"ק רבי שלמה קלוגר זיע"א)

אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי (ד' - ה')

מסופר: פעם באו הפרנסים של העיר לאניק יחד עם רבם להתדיין בפני הרה"ק השר שלום מבעלזא זיע"א, הרב טען שאינו מסוגל להתקיים על הקצבה הזעומה שהוא מקבל, והפרנסים מצידם החלו לטעון ולהביא ראיות שמרננים אחרי הרב שיש לו מטמון של כסף, וחסך הרבה ממון. אמר הרה"ק מבעלזא: עכשיו נתיישב לי מאמר תמוה במדרש (תנחומא כ"ב) על הפסוק "אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי", אמר המדרש "זש"ה אל תגזול דל כי דל הוא ואל תדכא עני בשער", ולכאורה מה הקשר בין שני המאמרים, אלא בדרך כלל עינים של הבריות צרה בלויים המתפרנסים מכספי הציבור ורוצים תמיד לגזול "דלותם", ולהוכיח שיש להם כסף נסתר, ואין צריכים לתת להם, לפיכך הזהירה תורה, אל תכריתו (אוכל מפי) שבט משפחות הקהתי, ואל תדכאו עני בשער, בכל מיני השערות שיש לו ממון בסתר.

פניני השבת

כל מקדש שביעי כראוי לו

כתבתי במקום אחד מה ששמעתי בזה הכוונה כל מקדש שביעי, כל אדם מקדש את יום השבת כראוי לו, כל אדם כפי מה שהוא, ואולי הרי זה מעין מ"ש בזה"ק פרשת פינחס, לכל חד וחד מעם בני ישראל נחית ליה נפש יתירה בשבת כפי מה שהוא, אם הוא חסיד נותנין לו נפש יתירה ממידת חסד, ואם הוא ירא שמים נותנין לו ממידת גבורה, ואם הוא תם נותנין לו ממידת אמת, עיי"ש. והיינו כראוי לו כפי מדרגתו וכנ"ל.

(תפלה לדוד להגה"ק מבוטשאטש זיע"א)